

Πολιτική αναθεωρήσεων σε μεθοδολογίες των παραγόμενων στατιστικών

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2018

Τμήμα Επιθεώρησης Ενέργειας Ν.Ε. ● Σειρά III ● Έκδοση Αρ. 1

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Γενικά, ως αναθεώρηση ορίζεται η οποιαδήποτε μεταβολή ενός στατιστικού μεγέθους που έχει δημοσιευθεί είτε σε ηλεκτρονική είτε σε έντυπη μορφή. Κατά κύριο λόγο οι στατιστικές αναθεωρούνται ως αποτέλεσμα ενός από τους ακόλουθους παράγοντες ή συνδυασμού αυτών: α) διαθεσιμότητα νέων στοιχείων για την περίοδο αναφοράς, β) αλλαγές στη μεθοδολογία ή/και άλλες ρυθμίσεις, γ) εφαρμογή νέας νομοθεσίας σε εθνικό ή ευρωπαϊκό επίπεδο και δ) σφάλματα που εντοπίζονται είτε στην πηγή των στοιχείων είτε σε υπολογισμούς κατά τη διαδικασία παραγωγής των στοιχείων.

Οι αναθεωρήσεις είναι συχνό φαινόμενο στη διαδικασία παραγωγής στατιστικών και αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας των δημοσιευμένων στοιχείων. Με την ύπαρξη πολιτικής για τις αναθεωρήσεις, δίνεται η δυνατότητα να ρυθμιστούν και να τυποποιηθούν οι διαδικασίες αναθεώρησης στοιχείων, ώστε οι χρήστες να γνωρίζουν επακριβώς πότε υπάρχουν αναθεωρήσεις και άλλες σχετικές πληροφορίες. Αυτό καθιστά ευκολότερη την ενσωμάτωση αναθεωρημένων στοιχείων στις στατιστικές αναλύσεις τους, προάγοντας έτσι τη διαφάνεια και συνεπώς την εμπιστοσύνη των χρηστών στις στατιστικές που δημοσιεύονται.

Για το λόγο αυτό, η πολιτική αναθεωρήσεων αποτελεί σημαντικό παράγοντα χρηστής διακυβέρνησης στις επίσημες στατιστικές. Ο Κώδικας Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές το αναγνωρίζει αυτό και αναφέρεται στις αναθεωρήσεις σε 3 από τις 15 αρχές του, συγκεκριμένα στις αρχές 6 «Αμεροληψία και Αντικειμενικότητα», 8 «Κατάλληλες Στατιστικές Διαδικασίες» και 12 «Ακρίβεια και Αξιοπιστία», ενώ απαιτεί όπως «οι αναθεωρήσεις ακολουθούν τυποποιημένες, άρτια τεκμηριωμένες και διαφανείς διαδικασίες».

Το έγγραφο αυτό αποτελεί την Πολιτική Αναθεωρήσεων του Τμήματος Επιθεώρησης Ενέργειας του Σώματος Επιθεώρησης Νοτίου Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.-Ν.Ε.) της Ειδικής Γραμματείας του Σώματος των Επιθεωρητών και Ελεγκτών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Περιγράφει τους γενικούς κανόνες και αρχές που διέπουν τη διαδικασία αναθεώρησης στοιχείων που δημοσιεύει το Τ.Ε.Ε.-Ν.Ε. Η πολιτική βασίζεται στις Κατευθυντήριες Γραμμές του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος (ΕΣΣ), λαμβάνοντας επίσης υπόψη το Πλαίσιο του ΕΣΣ για Πιστοποίηση της Ποιότητας και τον Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές. Η πολιτική είναι γενικής φύσεως και εφαρμόζεται σε όλα τα στατιστικά θέματα. Ειδικές πολιτικές αναθεωρήσεων ανά στατιστικό θέμα περιγράφονται στις σχετικές εκθέσεις ποιότητας.

2. ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΩΝ

Οι αναθεωρήσεις ταξινομούνται ως ακολούθως:

2.1. Προγραμματισμένες αναθεωρήσεις

2.1.1 Τακτικές αναθεωρήσεις (αναθεωρήσεις ρουτίνας):

Υπάρχουν διάφοροι παράγοντες που καθορίζουν την ποιότητα του στατιστικού προϊόντος, δύο εκ των οποίων είναι η ακρίβεια και η εγκαιρότητα. Κατά τη διαδικασία παραγωγής στοιχείων υπάρχει η ανάγκη για εξισορρόπηση του παράγοντα της εγκαιρότητας έναντι του παράγοντα της ακρίβειας των στοιχείων. Για το λόγο αυτό, η ανάγκη για έγκαιρη παραγωγή στοιχείων οδηγεί στη δημοσίευση προκαταρκτικών αποτελεσμάτων, τα οποία στη συνέχεια αναθεωρούνται τουλάχιστον μία φορά όταν υπάρχουν διαθέσιμες νέες πληροφορίες, έτσι ώστε να βελτιωθεί και η ακρίβεια των στοιχείων. Τέτοιες αναθεωρήσεις δημοσιευμένων στοιχείων κατατάσσονται στις τακτικές αναθεωρήσεις ή αναθεωρήσεις ρουτίνας. Οι τακτικές αναθεωρήσεις είναι μέρος της συνήθους διαδικασίας παραγωγής στοιχείων και οφείλονται κυρίως στην ενσωμάτωση νέων στοιχείων στη διαδικασία παραγωγής.

2.1.2. Μείζονες αναθεωρήσεις:

Πρόκειται για αναθεωρήσεις ευρείας κλίμακας όπου παρατηρούνται αλλαγές σε δημοσιευμένα στοιχεία, συχνά σημαντικές, οι οποίες οφείλονται τουλάχιστον σε έναν από τους ακόλουθους λόγους:

- Διαθεσιμότητα νέων διαρθρωτικών στοιχείων που συλλέγονται μόνο σε μεγάλα χρονικά διαστήματα (π.χ. απογραφή πληθυσμού).
- Αναθεώρηση του έτους βάσης και των συντελεστών στάθμισης σε χρονοσειρές δεικτών.
- Μεθοδολογικές αλλαγές, όπως αλλαγές σε έννοιες, ορισμούς ή/και συστήματα ταξινόμησης που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή των στοιχείων.
- Εφαρμογή νέων νομοθεσιών.

2.2. Μη προγραμματισμένες αναθεωρήσεις

Εξ' ορισμού, τέτοιες αναθεωρήσεις δεν είναι προγραμματισμένες και οφείλονται σε απρόβλεπτα γεγονότα, όπως σφάλματα από τους παροχείς δεδομένων ή σφάλματα σε υπολογισμούς.

3. ΑΡΧΕΣ

Οι ακόλουθες αρχές διέπουν όλες τις διαδικασίες που σχετίζονται με την αναθεώρηση στατιστικών αποτελεσμάτων που δημοσιεύει το Τ.Ε.Ε.-Ν.Ε.

3.1. Γενικές αρχές

Αρχή 1 – Η γενική πολιτική, αλλά και οι ειδικές πολιτικές αναθεώρησης ανά στατιστικό θέμα παραμένουν σταθερές στο χρόνο και είναι διαθέσιμες στο κοινό.

Για τον σκοπό αυτό:

- α) Το Τ.Ε.Ε.-Ν.Ε. δημοσιεύει την Πολιτική Αναθεωρήσεων στον ιστότοπό της έτσι ώστε να είναι προσβάσιμη στο κοινό. Η πολιτική περιλαμβάνει τον ορισμό των διαφόρων κατηγοριών αναθεωρήσεων, καθώς επίσης τους κανόνες που εφαρμόζονται για κάθε κατηγορία.
- β) Η Πολιτική Αναθεωρήσεων είναι σε συμμόρφωση με την Πολιτική Διάδοσης και Τιμολόγησης Στατιστικών Δεδομένων της ΕΛΣΤΑΤ, σε ότι αφορά τις αρχές που ρυθμίζουν τη διάδοση στατιστικών δεδομένων και τις διαδικασίες που ακολουθούνται για τη διόρθωση σφαλμάτων.
- γ) Οι ειδικές πολιτικές αναθεωρήσεων ανά στατιστικό θέμα στο Τ.Ε.Ε.-Ν.Ε. είναι σε συμμόρφωση με τη γενική πολιτική αναθεωρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ.
- δ) Οι ειδικές πολιτικές αναθεωρήσεων ανά στατιστικό θέμα περιγράφονται στις σχετικές εκθέσεις ποιότητας και δημοσιεύονται στον ιστότοπο <http://bpes.ypeka.gr>.
- ε) Οι ειδικές πολιτικές αναθεωρήσεων ανά στατιστικό θέμα παραμένουν σταθερές στο χρόνο. Οποιοσδήποτε αλλαγές σε αυτές τις πολιτικές είναι άρτια τεκμηριωμένες και γνωστοποιούνται στους χρήστες εκ των προτέρων με κατάλληλα μέσα.

Αρχή 2 – Ποιοτικές και ποσοτικές πληροφορίες για τις αναθεωρήσεις που πρέπει να γνωστοποιούνται στους χρήστες.

Για τον σκοπό αυτό:

- α) Το Τ.Ε.Ε.-Ν.Ε. καταρτίζει και αναρτά στον ιστότοπο <http://bpes.ypeka.gr> ημερολόγιο αναθεωρήσεων για τις προγραμματισμένες αναθεωρήσεις, ούτως ώστε να ενημερώνονται οι χρήστες για επικείμενες αναθεωρήσεις στοιχείων εκ των προτέρων.
- β) Όταν το Τ.Ε.Ε.-Ν.Ε. δημοσιεύει στοιχεία που θεωρούνται προκαταρκτικά, τότε υπάρχει σχετική ένδειξη, τόσο στο κείμενο όσο και στους σχετικούς πίνακες.
- γ) Όταν το Τ.Ε.Ε.-Ν.Ε. δημοσιεύει αναθεωρημένα στοιχεία, τότε υπάρχει σχετική ένδειξη, τόσο στο κείμενο όσο και στους σχετικούς πίνακες και τα στοιχεία συνοδεύονται από επεξηγηματικές σημειώσεις.
- δ) Στις περιπτώσεις όπου οι αναθεωρήσεις στοιχείων είναι μείζονες, έκτακτες ή μη προγραμματισμένες, οι επεξηγηματικές σημειώσεις συμπεριλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τους λόγους της αναθεώρησης και, όπου είναι σχετικό, τη νέα μεθοδολογία ή τις νέες πηγές.

3.2. Αρχές κατά κατηγορία αναθεώρησης

3.2.1 Τακτικές αναθεωρήσεις (αναθεωρήσεις ρουτίνας)

Αρχή 3 – Οι τακτικές αναθεωρήσεις πρέπει να καθορίζονται και να δημοσιεύονται στα πλαίσια ειδικών πολιτικών αναθεώρησης ανά στατιστικό θέμα και ημερολογίου αναθεωρήσεων που να ενημερώνεται σε τακτική βάση ανάλογα, με σκοπό τη βελτίωση του στατιστικού προϊόντος.

Για τον σκοπό αυτό:

- α) Το Τ.Ε.Ε.-Ν.Ε. διεξάγει τακτικές αναθεωρήσεις έτσι ώστε να βελτιώνει δημοσιευμένα προκαταρκτικά στοιχεία, μέχρι τη χρονική στιγμή που θεωρείται ότι είναι διαθέσιμες όλες οι πληροφορίες που χρειάζονται για τον υπολογισμό μιας σταθερής τιμής για τη στατιστική που δημοσιεύεται.

- β) Οι τακτικές αναθεωρήσεις ακολουθούν ειδικές πολιτικές αναθεώρησης ανά στατιστικό θέμα. Οι επιλογές που ακολουθούνται για την αναθεώρηση στοιχείων που διορθώνονται για εποχικές διακυμάνσεις γίνονται σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του ΕΣΣ για τις εποχικές διορθώσεις.
- γ) Οι τακτικές αναθεωρήσεις γίνονται με τέτοιο τρόπο ώστε σημαντικές πληροφορίες να δημοσιεύονται όσο το δυνατόν γρηγορότερα, αλλά ταυτόχρονα να ελαχιστοποιείται ο αριθμός των αναθεωρήσεων σε δεδομένο χρονικό πλαίσιο.
- δ) Οι τακτικές αναθεωρήσεις γνωστοποιούνται εκ των προτέρων και συμπεριλαμβάνονται στο ημερολόγιο αναθεωρήσεων του Τ.Ε.Ε.-Ν.Ε., που είναι διαθέσιμο ιστότοπο <http://bpes.ypeka.gr>.
- ε) Σε στατιστικές με περίοδο αναφοράς μικρότερης του έτους, οι τακτικές αναθεωρήσεις εφαρμόζονται σε μικρό αριθμό περιόδων κάθε φορά. Αναθεωρήσεις για μεγαλύτερες περιόδους εφαρμόζονται λιγότερο συχνά.

3.2.2. Μείζονες αναθεωρήσεις

Αρχή 4 – Οι μείζονες αναθεωρήσεις πρέπει να λαμβάνουν χώρα μόνο σε μεγάλα χρονικά διαστήματα. Πρέπει να ανακοινώνονται εκ των προτέρων, να εφαρμόζονται προς τα πίσω στο μέγιστο δυνατό βαθμό και να είναι συντονισμένες μεταξύ των διαφόρων στατιστικών θεμάτων.

Για τον σκοπό αυτό:

- α) Οι μείζονες αναθεωρήσεις γίνονται μεταξύ μεγάλων χρονικών περιόδων (συνήθως 5 με 10 χρόνια).
- β) Οι μείζονες αναθεωρήσεις ανακοινώνονται εκ των προτέρων και συμπεριλαμβάνονται στο ημερολόγιο αναθεωρήσεων του Τ.Ε.Ε.-Ν.Ε., το οποίο είναι διαθέσιμο στον ιστότοπο <http://bpes.ypeka.gr>.
- γ) Οι μείζονες αναθεωρήσεις χρησιμοποιούνται, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, ως μέσο για την εισαγωγή νέων στατιστικών πηγών στη διαδικασία παραγωγής στατιστικών, αλλαγών στο εννοιολογικό πλαίσιο και βελτιώσεων στη μεθοδολογία.
- δ) Οι μείζονες αναθεωρήσεις εφαρμόζονται προς τα πίσω σε ολόκληρες τις χρονοσειρές στατιστικών ή μέχρι το σημείο όπου αυτό είναι εφικτό.
- ε) Υπάρχει συντονισμός μεταξύ των διαφόρων στατιστικών θεμάτων ως προς τις μείζονες αναθεωρήσεις.

στ) Οι μείζονες αναθεωρήσεις είναι άρτια τεκμηριωμένες και δημοσιοποιούνται με επεξηγήσεις, περιλαμβανομένων των αιτιών της αναθεώρησης.

3.2.3 Μη προγραμματισμένες αναθεωρήσεις

Αρχή 5 – Οι μη προγραμματισμένες αναθεωρήσεις πρέπει να περιορίζονται μόνο σε περιπτώσεις σφαλμάτων και απρόβλεπτων γεγονότων που συμβαίνουν κατά τη διαδικασία παραγωγής. Οποιοσδήποτε διορθώσεις σε στοιχεία πρέπει να δημοσιεύονται άμεσα χωρίς αναμονή για κάποια προγραμματισμένη αναθεώρηση και πρέπει να συνοδεύονται από τις κατάλληλες επεξηγήσεις.

Για το σκοπό αυτό:

- α) Το Τ.Ε.Ε.-Ν.Ε. αξιολογεί τον αντίκτυπο που έχουν σφάλματα ή άλλα απρόβλεπτα γεγονότα στα στοιχεία προτού προχωρήσει σε αναθεώρηση.
- β) Οι μη προγραμματισμένες αναθεωρήσεις αποφεύγονται όσο το δυνατόν περισσότερο.
- γ) Οι μη προγραμματισμένες αναθεωρήσεις δημοσιεύονται χωρίς καθυστέρηση με όλες τις αναγκαίες επεξηγήσεις.
- δ) Σε περιπτώσεις σφαλμάτων η διαδικασία που ακολουθείται καθορίζεται στην Πολιτική Διάδοσης και Τιμολόγησης Στατιστικών Δεδομένων της ΕΛΣΤΑΤ.